

B&W Adviesnota

Onderwerp	Middelen Septembercirculaire 2024 sociaal domein
Zaaknummer	Z24003020
B&W datum	19 november 2024
Naam steller	Medewerker team Maatschappelijke Ontwikkeling
Teammanager	Teammanager team Maatschappelijke Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Martin Leenders

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Martin Leenders en Wim de Schryver op 11 november 2024

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

B en W

Ter kennisname aanbieden aan Commissie Leven en Raad

Advies

1. De middelen 2025 – 2028 sociaal domein via de 1^{ste} berap 2025 te verwerken voor het sociaal domein.

Inleiding

Bij de behandeling van de raadsinformatiebrief Septembercirculaire in uw college van 22 oktober 2024 heeft u kennis kunnen nemen van de gevolgen van de circulaire voor de gemeente Venray. Een aantal mutaties heeft betrekking op het sociaal domein en gebruikelijk is om een nadere onderbouwing op te stellen alvorens de middelen over te hevelen naar het desbetreffende programma. Deze nota geeft hiertoe een onderbouwing.

Beoogd resultaat

De via de septembercirculaire 2024 beschikbaar gestelde middelen voor het sociaal domein over te hevelen voor inzet in het sociaal domein.

Argumenten

1.1 *We zien een toename in het aantal Sociaal Medische Indicatie (SMI).*

De Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke regeling om gezinnen die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag, maar die ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te dragen vanwege sociale of medische problematiek, een vergoeding te kunnen bieden voor het gebruik van kinderopvang. Door verschillende ontwikkelingen is de SMI budgettair steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen ondervangen, wordt via deze circulaire het SMI budget in een aantal stappen verhoogd. Voor Venray betekent dit € 12.127,- in 2025 oplopend naar € 23.529,- in 2029. Er is nu slechts beperkt budget voorhanden en de problematieken lopen ook in Venray op waardoor SMI vaker dan voorheen wordt ingezet.

1.2 *De afschaffing van het lage-inkomensvoordeel leidt tot hogere lasten.*

Vanaf 2025 vervalt de tegemoetkoming die werkgevers kunnen krijgen voor werknemers met een laag inkomen. Het LIV was bedoeld als stimulans voor werkgevers om vaker mensen met een

kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst te nemen en te behouden, maar draagt maar beperkt bij aan de kansen voor deze groep. Gemeenten worden vanaf 2025 gecompenseerd voor de afschaffing van het Lage inkomensvoordeel (LIV). Het gaat om het LIV dat de gemeente of haar sociaal ontwikkelbedrijf ontvangt voor werknemers met een interne plaatsing op basis van de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) of in nieuw beschut werk op basis van de Participatiewet. Compensatie vindt plaats via de subsidie Wsw en de middelen beschut werk. Deze middelen zijn noodzakelijk ter dekking van het wegvallen van het LIV. Voor Venray betekent dit € 73.667,- voor Wsw in 2025 en het bedrag loopt af vanwege de daling van de doelgroep. Voor beschut werk ontvangen wij € 20.538,- in 2025 en dit bedrag loopt de komende jaren verder op vanwege de groei van de doelgroep beschut werk.

1.3 Vanaf 2026 heeft de gemeente een zorgplicht voor het bibliotheekwerk.

Per 1 januari 2026 treedt naar verwachting een wetwijziging in waarbij een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering om zich op de zorgplicht te kunnen voorbereiden. Voor Venray betekent dit een bedrag van € 131.753,- voor 2025 en 2026. Deze middelen zijn noodzakelijk voor uitvoering van de wettelijke taken. In 2025 wordt een nieuwe bibliotheekbeleidsplan opgesteld.

Kanttekeningen of risico's

1.1 Het huidige besluitvormingsproces levert sturingsproblemen op.

De keuze om een afzonderlijke besluitvormingsproces te doorlopen om middelen toe te wijzen voor inzet in het sociaal domein levert in de praktijk problemen op. Middelen bestemd voor dat jaar kunnen administratief niet meer verwerkt worden en eventuele overschrijdingen komen dan ten laste van de kostenplaats bijzondere bijstand. Dit geldt dus specifiek voor middelen die wij voor de septembercirculaire/decembercirculaire ontvangen. Om een concreet voorbeeld te geven. In de septembercirculaire 2024 zijn middelen ontvangen voor uitvoering van de regeling alleenverdienersproblematiek. Deze taak voeren wij uit en heeft tot gevolg dat de lasten bijzondere bijstand zullen toenemen. Gedurende het jaar is tijdens budgethoudersoverleggen aangegeven dat we deze extra middelen ontvangen. Doordat deze middelen nu niet zijn meegenomen bij de 2^{de} Berap heeft dit negatieve financiële gevolgen voor 2024 met een doorloop richting 2025 (inwoners kunnen ook na 2024 nog aanspraak maken op compensatie voor de periode 2023/2024). We zullen de gevolgen monitoren en verantwoorden bij de jaarrekening 2024. Tevens zullen we een inschatting maken van de extra verwachte lasten in 2025.

Communicatie

N.v.t.

Financiële gevolgen

Deze nota geeft slechts een toelichting op die onderwerpen vanuit de septembercirculaire waarvoor een "claim" wordt gelegd voor inzet in het sociaal domein. De septembercirculaire gaat echter breder dan alleen deze onderwerpen en voor de volledigheid is het totaaloverzicht nogmaals

toegevoegd waarbij ook is aangegeven welke middelen uit de circulaire zijn vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

x € 1.000

Septembercirculaire 2024 sociaal domein	2024	2025	2026	2027	2028
Jeugdzorg					
Besparingsverlies Jeugd			1.312	1.377	1.415
Af: negatieve steunpost jeugd sociaal domein			-1.200	-1.300	-1.300
Ten gunste van het begrotingsresultaat			112	77	115
Toezicht en handhaving aanpassing kw afdelings en kinderopvang (resultaat)	3	4			
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI) (claim)		12	12	13	13
Ten gunste van het begrotingsresultaat	3	16	124	90	128
	3	4	112	77	115
Participatie					
Af: alleenverdienersproblematiek 2023-2024 (claim)	63				
Bijstand jongeren norm (claim)			-21	-21	-22
Einde lering inburgeringsplichtig (resultaat)	4				
WSW(U) (claim)		74	70	68	64
Beschut werk (U) (claim)		21	22	23	25
Ten gunste van het begrotingsresultaat	68	94	71	70	68
	4				
Kunst en cultuur					
Openbare bibliotheken (claim)		132	132		
Ten gunste van het begrotingsresultaat		0	0		
Wmo					
Indexatie Wmo demografie (resultaat)			202	411	628
Ten gunste van het begrotingsresultaat			202	411	628
Totaal te oormerken voor het sociaal domein	63	238	236	104	102
Totaal ten laste van het sociaal domein			-21	-21	-22
Totaal ten gunste van het begrotingsresultaat	7	4	314	488	743

+ = toekening

Vervolgtraject besluitvorming

De middelen worden via de eerste Berap 2025 overgeheveld naar het sociaal domein.

Evaluatie

N.v.t.

Bijlagen

N.v.t.

Naslagwerk

Raadsinformatiebrief septembercirculaire 2024.

B&W Adviesnota

Onderwerp	Raadsinformatiebrief septembercirculaire 2024 gemeentefonds
Zaaknummer	
B&W datum	22 oktober 2024
Naam steller	Medewerker team Financiën Planning en Control
Teammanager	Teammanager team Financiën Planning en Control
Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Wim de Schryver op 14 oktober 2024

Openbaarheid

Ja, na het informeren van betrokkenen.

Bevoegd orgaan

B en W

Ter kennisname aanbieden aan Raad

Advies

De raad via bijgevoegde raadsinformatiebrief te informeren over de septembercirculaire 2024

Inleiding

In de raadsvergadering van 5 november 2024 wordt de begroting voor 2025 besproken. Het is gebruikelijk dat de raad via een brief op de hoogte wordt gesteld van de resultaten van de meest recente gemeentefondscirculaire.

Op 17 september jl. is de septembercirculaire 2024 gemeentefonds gepubliceerd. Deze circulaire is gebaseerd op de financiële plannen (Miljoenennota 2025) van de Rijksoverheid. In de brief aan de raad wordt ingegaan op de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de gemeentefondsuitkering van Venray.

De voorjaarsnota van het Rijk bood niet de gewenste financiële verlichting voor gemeenten vanaf 2026. Dit blijft ook het geval in de septembercirculaire van 2024.

Beoogd resultaat

De raad op de hoogte stellen van de resultaten van de septembercirculaire 2024.

Argumenten

Nakomen van de belofte om de raad zo snel mogelijk op de hoogte te brengen van de belangrijkste resultaten die voortkomen uit de circulaire van het gemeentefonds.

Kanttekeningen of risico's

De septembercirculaire 2024 geeft informatie over de gemeentefondsuitkering, gebaseerd op de financiële plannen voor 2025 van de Rijksoverheid. Het is belangrijk op te merken dat de informatie in de circulaire altijd afhankelijk is van de goedkeuring van het parlement.

Uit de huidige septembercirculaire van 2024 en eerdere circulaire komen verschillende onzekerheden naar voren. Dit omvat de zorg dat gemeenten vanaf 2026 landelijk een tekort van meer dan €3 miljard zullen hebben, als gevolg van de eenzijdige afschaffing van het

financieringssysteem 'samen trap op en samen trap af' door de regering, evenals een gelijktijdige vermindering van de gemeentefondsuitkering (zoals gerapporteerd door de VNG). Gebaseerd op de rijksbegroting 2025 heeft de VNG becijferd dat de landelijke niet taakgebonden korting vanaf 2026 nu ongeveer € 2.4 miljard belooft.

Andere onzekerheden omvatten onder meer de onzekerheid met betrekking tot de financiering van jeugdzorg vanaf 2026, mogelijke gevolgen voor de herverdeling van het gemeentefonds als gevolg van lopende en/of toekomstige onderzoeken, overheveling specifieke uitkeringen (spuks) naar het gemeentefonds met een korting van 10%. De verrekening van deze korting met gemeenten gaat plaatsvinden op het moment van de feitelijke overdracht naar het gemeentefonds. De onzekerheid in de ontwikkelingen van de onderliggende aantallen van de maatstaven etc..

Voor de (meerjarige) berekeningen zijn schattingen en verwachtingen gebruikt, zowel op nationaal als lokaal niveau. Deze cijfers kunnen in de loop van de tijd veranderen. De definitieve gemeentefondsuitkering voor een bepaald jaar wordt pas definitief vastgesteld twee jaar na dat jaar. Tot die tijd kunnen er aanzienlijke veranderingen optreden.

Communicatie

De raadsinformatiebrief via de griffie versturen naar de gemeenteraad.

Financiële gevolgen

Zie de raadsinformatiebrief.

Vervolgtraject besluitvorming

Door verwerking van de resultaten van de septembercirculaire 2024 via de 2e bestuursrapportage 2024 wordt voldaan aan de vereisten van uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Evaluatie

N.v.t.

Bijlagen

Bijlage: raadsinformatiebrief septembercirculaire 2024

Naslagwerk

Septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Raadhuisstraat 1
 Postbus 500, 5800 AM Venray
 Telefoon (0478) 52 33 33
 Telefax (0478) 52 32 22
 E-mail gemeente@venray.nl
 Internet www.venray.nl
 KvK-nummer 14132389

Aan
 De gemeenteraad Venray

IBAN NL20 BNGH 028 5028 383 (belastingen)
 IBAN NL11 BNGH 028 5008 757 (algemeen)
 BIC BNGHNL2G

Datum 22 oktober 2024 Behandeld door Bedrijfsvoering
 Ons kenmerk Datum uw brief
 Pagina 1 van 2 Uw kenmerk
 Onderwerp Raadsinformatiebrief septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Beste leden van de raad,

De programmabegroting voor de periode 2025 – 2028 wordt in de raadsvergadering van 5 november 2024 besproken. Via deze brief willen wij u informeren over de financiële resultaten van de septembercirculaire 2024 gemeentefonds, die is gebaseerd op de Miljoenennota 2025 van de Rijksoverheid. De informatie in circulaire is altijd nog afhankelijk van besluitvorming in het parlement.

De resultaten van de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024 zijn:

x € 1.000

Financiële resultaten septembercirculaire 2024	2024	2025	2026	2027	2028
Resultaat septembercirculaire 2024	382	1.170	1.232	1.149	1.096
Af: voorstel reservering loon-/prijsdeel		-444	-512	-591	-554
Gevolgen begroting 2024 - 2028 septembercirculaire 2024	382	727	720	558	542

+ = voordeel

Alle jaren laten goede resultaten zien. Dit komt vooral door de hogere voorspellingen van het Centraal Planbureau (CPB) voor lonen en prijzen vanaf het jaar 2025. Ook de aanpassingen in de onderliggende maatstaven hebben voordelen tot gevolg, zoals de toename van het aantal huishoudens met een laag inkomen en oppervlakte bebouwing buitengebied.

De kosten in de begroting voor 2025-2028 zijn nog niet aangepast aan de nieuwste voorspellingen van het CPB. We stellen voor om deze voordelen (gerelateerd aan de loonprijs-ontwikkeling) uit de septembercirculaire apart te houden. Zo kunnen we de hogere kosten in de begroting opvangen. Deze aanpassing voeren we door bij de eerste herziening van de begroting van 2025 (in de Kadernota 2026).

De financiële gevolgen van de septembercirculaire worden verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2024. Voor een nadere (inhoudelijke) toelichting op de resultaten van de septembercirculaire 2024 verwijzen wij u naar de bijlage bij deze raadsinformatiebrief.

Het Rijk heeft in de circulaire nog steeds geen bevredigende financiële zekerheid gegeven voor gemeenten vanaf het jaar 2026. Zowel de Raad van State als de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) benadrukken dat voldoende financiële middelen voor gemeenten cruciaal is

voor een stabiele samenwerking met het Rijk. Ze roepen het kabinet op hiervoor te zorgen. De VNG geeft aan tijdens het overhedenoverleg van medio november verder in gesprek te gaan met het kabinet over de noodzaak van voldoende middelen voor gemeenten.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,
De burgemeester van Venray,

Secretaris,

M.C. Uitdehaag

E.G.J. Voorn

Bijlage: inhoudelijke toelichtingen op de financiële resultaten septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Nadere inhoudelijke toelichtingen op de financiële resultaten van de septembercirculaire 2024.

Algemeen

De septembercirculaire 2024 geeft een geactualiseerd beeld van het gemeentefonds gebaseerd op de Miljoenennota 2025 van het rijk.

De circulaire is vooral een document met financiële details. Voor de meerjarige berekeningen zijn schattingen en verwachtingen gebruikt, zowel op landelijk als lokaal niveau. Deze cijfers kunnen in de loop van de tijd veranderen. Het duurt twee jaar na het betreffende jaar voordat de definitieve uitkering aan gemeenten vaststaat. Tot die tijd kunnen er aanzienlijke aanpassingen plaatsvinden.

Financiële resultaten septembercirculaire 2024 gemeentefonds

In het overzicht hieronder kunt u zien hoe de financiële veranderingen zich verhouden tot de eerdere informatie die we hadden in de meicirculaire van 2024. Gedetailleerde uitleg over de belangrijkste financiële gevolgen is te vinden onder het overzicht.

x € 1.000

Septembercirculaire 2024	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering							
Groei gemeentefonds (accres): volume bbp				89	91	87	112
Groei gemeentefonds (accres): loon-/prijsdeel bbp				444	512	591	554
Plafond btw-compensatiefonds			1.104				
Overige:	-102	-377	-22	630	316	7	-277
Totaal algemene uitkering	-102	-377	1.082	1.162	919	684	388
Toekenningen integratie- en decentralisatieuitkeringen en overige:							
Beleidsvelden (exclusief sociaal domein)			-19	4	-1	-24	-35
Beleidsveld sociaal domein			70	242	1.729	1.871	2.123
Gevolgen septembercirculaire 2024 bruto	-102	-377	1.133	1.409	2.647	2.531	2.475
Claims door beleidsvelden:							
Sociaal domein			63	238	1.415	1.382	1.380
Overige			-21				
Sub totaal claims	0	0	42	238	1.415	1.382	1.380
Gevolgen septembercirculaire 2024 netto	-102	-377	1.091	1.170	1.232	1.149	1.096
Af: Plafond btw-compensatiefonds reeds eerder opgenomen in de begroting 2024			230				
Netto resultaat septembercirculaire 2024	-102	-377	861	1.170	1.232	1.149	1.096
De jaren 2022 en 2023 zijn afgesloten. De resultaten komen ten laste van het begrotingsjaar 2024	102	377	-479				
Gevolgen begroting 2024 - 2028	0	0	382	1.170	1.232	1.149	1.096

+ = voordeel

• Algemene uitkering: accres volume en loon-/prijsontwikkeling (LPO)

De jaarlijkse toe- of afname van de algemene uitkering, voortvloeiend uit de van toepassing zijnde normeringsmethode, wordt het accres genoemd. Sinds de meicirculaire 2024 is de accres-systematiek vanaf het jaar 2024 gebaseerd op basis van de ontwikkeling in het bruto binnenlands product (bbp). De accresraming is gesplitst in een volume- en prijsdeel.

Het volumedeel is het deel waar gemeenten de groei en andere kostenstijgingen van moeten opvangen. Deze volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (historisch) gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp.

Daarbovenop wordt het accres verhoogd met verwachtingen van de loon- en prijsstijgingen van het bbp. In de jaarlijkse meircirculaire wordt de tranche van het lopende jaar definitief. Het loon- en prijsdeel voor het jaar 2024 is dus definitief sinds de meircirculaire 2024.

Het accres voor 2025 en verder is geactualiseerd op basis van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau in de Macro Economische Verkenningen (MEV). Het volumedeel en het loon- en prijsdeel zijn voor alle jaren naar boven bijgesteld.

Het is belangrijk op te merken dat de aanpassingen in de septembercirculaire betrekking hebben op de inkomsten van de gemeente (gemeentefondsuitkering). De kostenkant van onze begroting moet nog aangepast worden aan de nieuwe loon- en prijsontwikkelingen (CPB-augustus 2024 MEV). Dit zal gebeuren via de eerste bijstelling van de begroting voor 2025 (kadernota 2026). De extra inkomsten uit deze septembercirculaire zijn dan nodig om de negatieve effecten van loon- en prijsontwikkelingen aan de kostenkant van onze begroting op te vangen. Het voorstel is het meerjarige loon- en prijsdeel hiervoor te reserveren, zodat de aanpassingen aan de kostenkant hiermee kunnen worden opgevangen.

- **Plafond btw-compensatiefonds (BCF)**

Gemeenten dienen hun BTW kosten voor overheidsdiensten in bij het BTW Compensatiefonds (BCF). Om te voorkomen dat dit een open einde-regeling wordt, heeft de overheid een maximale limiet (plafond) ingesteld. Als alle gemeenten samen onder deze limiet blijven, wordt het verschil aan het gemeentefonds toegevoegd (extra budget). Als de limiet wordt overschreden, wordt het verschil juist afgetrokken van het gemeentefonds.

Het btw-compensatiefonds is in het verleden opgezet door een bedrag uit de gemeentefonds-uitkering van gemeenten en provincies te nemen. Elk jaar wordt bij de septembercirculaire een vooruitbetaling gedaan voor de verwachte ruimte van dat kalenderjaar. De uiteindelijke afrekening vindt plaats in de meircirculaire van het volgende jaar.

Vanwege een verwacht lagere uitgave dan het plafond, is het voorschot voor het jaar 2024 voor Venray in deze septembercirculaire € 1.1 miljoen. Zoals eerder vermeld, wordt de definitieve afrekening voor 2024 gedaan in de meircirculaire van 2025.

In de begroting voor 2024 had Venray al € 0.23 miljoen gereserveerd voor deze extra ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds. Dit betekent dat Venray in 2024 vooralsnog per saldo een voordeel heeft van € 0.87 miljoen.

- **Overige**

Onder deze rubriek worden onder andere veranderingen in de basisgegevens opgenomen. De verwachte toekomstige uitkering uit het gemeentefonds wordt namelijk ook beïnvloed door ongeveer zestig verschillende basisgegevens/maatstaven. Deze basisgegevens omvatten zaken zoals het aantal inwoners, mensen met lage inkomens, leerlingen, bevolkingsdichtheid, oppervlakte enzovoort. De aantallen in deze basisgegevens worden vermenigvuldigd met de bijbehorende eenheidsprijzen.

Voor de periode 2024 – 2029 worden er tot en met het jaar 2027 per saldo voordelen verwacht en vanaf 2028 nadelen. Vooral de maatstaf lage inkomens heeft in 2025 en 2026 een voordelige invloed.

- **Integratie-/decentralisatie uitkeringen en overige**

Zie het overzicht hieronder. De toekenningen en uitnamen worden besproken met de verantwoordelijke beleidsgebieden. De toekenningen worden alleen aan het beleidsveld ter beschikking gesteld als er voldoende onderbouwende informatie beschikbaar is. Als de onderbouwing ontoereikend is, zal het geld ten goede komen aan de algemene middelen. Bij uitnamen wordt met de beleidsvelden nagegaan of de uitnamen ten laste van hiermee samenhangende bestaande budgetten kunnen komen.

x € 1.000

Toekenningen / uitnamen septembercirculaire 2024 (exclusief sociaal domein)	2024	2025	2026	2027	2028
Digitaal Stelsel Omgevingswet	-26	-35	-42	-50	-59
Suppletie-uitkering Bommenregeling	-27				
Wet Betaalbare huur	28	39	33	18	15
Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)	5				
Wet op de lijkbezorging			8	8	9
Totaal toekenningen / uitnamen	-19	4	-1	-24	-35

+ = toekenning / - = uitname

Digitaal stelsel omgevingswet (uitname)

In de Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (2019) zijn afspraken gemaakt over de financiering van de kosten van het DSO en de verdeling daarvan tussen rijk, provincies, gemeenten en waterschappen ingaande 1 januari 2020. Daarbij is ook vastgelegd dat voor de oplopende beheerkosten, die de uitbouw van het DSO met zich meebrengt, voor de periode 2024 t/m 2027 een aanvullend taakstellend budget wordt geraamd.

Het implementatiebudget omgevingswet biedt op dit moment geen ruimte om de structurele verlaging van de gemeentefondsuitkering te dekken. Het budget dat nog resteert is bestemd voor de kosten van nog op te stellen omgevingsplannen, herijking van de omgevingsvisie en extra benodigde capaciteit in verband met de invoering van de omgevingswet. Diverse onderzoeken tonen aan dat vanwege stijgende transitiekosten en een beperkte stijging van de structurele effecten de terugverdientijden voor gemeenten oplopen (zie ook rapport Actualisatie Integraal Financieel Beeld Stelselherziening Omgevingswet).

Suppletie-uitkering bommenregeling (uitname)

De bommenregeling is een regeling die gefinancierd wordt uit het gemeentefonds. De uitkering is in deze circulaire negatief bijgesteld en wordt in mindering gebracht op het eerder in de meicirculaire 2024 toegekende bedrag.

De toekenningen Wet betaalbare huur en Wet op de lijkbezorging zijn niet nodig en komen ten gunste van de algemene middelen.

Overige vermeldenswaardige informatie opgenomen in de septembercirculaire 2024

Stand van zaken van de onderzoeksagenda verdeelmodel algemene uitkering

Bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel gemeentefonds per 1 januari 2024 waren de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de VNG van mening dat het nieuwe model een verbetering was ten opzichte van het oude model, maar benadrukten dat verder onderzoek nodig is.

Door het rijk zijn daarom drie onderzoeken opgestart naar:

1. De maatstaf centrumfunctie: stapeling problematiek sociaal domein
2. Overige Eigen Middelen (OEM): onderzoek of een meer gedifferentieerde benadering meer recht doet aan de diverse aard van de eigen inkomsten van gemeenten
3. Groot stedelijkheid.

De resultaten van de onderzoeken worden in de tweede helft van 2024 verwacht. Deze resultaten zijn dan weer de basis voor een opvolgende bredere onderzoeksopdracht of, en zo ja, hoe de resultaten kunnen worden verwerkt in het huidige verdeelmodel. Er zal tevens nog een onderzoek worden gestart naar de kosten voor Bestuur & Ondersteuning.

Sociaal domein: Integratie- en decentralisatie uitkeringen

Hier volgt een opsomming van de inhoudelijke en financiële consequenties van de septembercirculaire 2024 voor het sociaal domein. Over de diverse consequenties wordt door het sociaal domein nog een onderbouwende B&W nota opgesteld. In afwachting van de besluitvorming over deze nota worden onderstaande landelijke toekenningen voor het sociaal domein gereserveerd (zie claims), maar nog niet ter beschikking gesteld aan het sociaal domein.

x € 1.000

Septembercirculaire 2024 sociaal domein	2024	2025	2026	2027	2028
<u>Jeugdzorg</u>					
Besparingsverlies Jeugd			1.312	1.377	1.415
Af: negatieve stelpost jeugd sociaal domein			-1.200	-1.300	-1.300
Ten gunste van het begrotingsresultaat			112	77	115
Toezicht en handhaving aanpassing kw aliteitseisen kinderopvang (resultaat)	3	4			
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI) (claim)		12	12	13	13
Ten gunste van het begrotingsresultaat	3	16	124	90	128
	3	4	112	77	115
<u>Participatie</u>					
Alleenverdienersproblematiek 2023-2024 (claim)	63				
Bijstand jongerenorm (uitname)			-21	-21	-22
Einde lening inburgeringsplichtig (resultaat)	4				
WSW(IU) (claim)		74	70	68	64
Beschut werk (IU) (claim)		21	22	23	25
Ten gunste van het begrotingsresultaat	68	94	71	70	66
	4				
<u>Kunst en cultuur</u>					
Openbare bibliotheken (claim)		132	132		
Ten gunste van het begrotingsresultaat		0	0		
<u>Wmo</u>					
Indexatie Wmo demografie (resultaat)			202	411	628
Ten gunste van het begrotingsresultaat			202	411	628
Totaal te reserveren voor het sociaal domein	63	238	236	104	102
Totaal ten laste van het sociaal domein			-21	-21	-22
Totaal ten gunste van het begrotingsresultaat	7	4	314	488	743

Jeugd

Besparingsverlies Jeugd

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op jeugdzorg. Deze besparing (oplopend tot € 511 miljoen in 2027) was in mindering gebracht op de middelen voor jeugdzorg op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Het nieuwe kabinet kiest ervoor om deze besparing te laten vervallen. Per saldo heeft dit vanaf 2026 voordelen tot gevolg omdat de negatieve stelpost aan de kostenkant lager is dan de verhoging van de gemeentefondsuitkering.

Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang

In de Voorjaarsnota 2024 van het rijk zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. De aanpassingen zijn in werking getreden op 1 juli 2023, 1 februari 2024 en 1 juli 2024. Het gaat om kosten van implementatie van de

regelgeving bij gemeenten en GGD'en en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen. Voor Venray betekent dit € 2.719,- in 2024 en € 4.275,- in 2025. Binnen de begroting is voldoende ruimte om de meerkosten op te vangen. Deze middelen kunnen dus vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Sociaal Medische Indicatie

De Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke regeling om gezinnen die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag, maar die ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te dragen vanwege sociale of medische problematiek, een vergoeding te kunnen bieden voor het gebruik van kinderopvang. Door verschillende ontwikkelingen is de SMI budgettair steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen ondervangen, wordt het SMI budget in een aantal stappen verhoogd. Voor Venray betekent dit € 12.127,- in 2025 oplopend naar € 23.529,- in 2029. Er is nu slechts beperkt budget en de problematieken lopen op waardoor SMI vaker dan voorheen wordt ingezet. Deze middelen zijn noodzakelijk voor uitvoering van de taak.

Participatie

Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. De betrokken huishoudens worden actief benaderd. Voor Venray betekent dit een compensatie van € 63.280,- voor 2024. De middelen zijn noodzakelijk voor het uitvoeren van deze taak. Vanaf juli 2024 worden huishoudens die mogelijk getroffen zijn gesproken in het kader van de alleenverdienersproblematiek. Indien blijkt dat zij onder de doelgroep vallen, kan individuele bijzondere bijstand worden verstrekt. Deze Decentralisatie-uitkering is voor compensatie over de jaren 2023 en 2024. Dit budget betreft ook de huishoudens die nu niet bereikt worden en na 2024 nog aanspraak maken op compensatie over 2023 en/of 2024.

Bijstand jongerennorm

Gemeenten kunnen vanuit de bijzondere bijstand een aanvulling op de bijstand aan 21-minners geven als hun ouders niet bij kunnen springen. Met het wetsvoorstel Participatiewet in balans wordt de bijzondere bijstand met ingang van 1 januari 2026 overgeheveld naar de algemene bijstand. De aanvulling op de bijstand is bedoeld voor algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan en daarmee is de algemene bijstand het juiste instrument voor dit soort kosten. Daarom worden er middelen vanuit de algemene uitkering (cluster Participatie) overgeheveld naar de algemene bijstand, op de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Voor Venray betekent dit een bedrag van € -20.737,- in 2026 en verder.

Compensatie LIV

Gemeenten worden vanaf 2025 gecompenseerd voor de afschaffing van het Lage inkomensvoordeel (LIV). Het gaat om het LIV dat de gemeente of haar sociaal ontwikkelbedrijf ontvangt voor werknemers met een interne plaatsing op basis van de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) of in nieuw beschut werk op basis van de Participatiewet. Compensatie vindt plaats via de subsidie Wsw en de middelen beschut werk. Deze middelen zijn noodzakelijk ter dekking van het wegvallen van het LIV. Voor Venray betekent dit € 73.667,- voor Wsw in 2025 en het bedrag loopt af vanwege de daling van de doelgroep. Voor beschut werk ontvangen wij € 20.538,- in 2025 en dit bedrag loopt de komende jaren verder op vanwege de groei van de doelgroep beschut werk.

Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)

In het bestuurlijk overleg van april 2020 zijn tussen het ministerie van SZW en de VNG afspraken gemaakt over het ondersteunen van de zogenaamde ELIPs. Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. De afspraken zijn met ingang van 1 januari 2023 geformaliseerd in de regelgeving. In het besluit Inburgering is nu opgenomen dat gemeenten inburgeraars die onder de ELIP-definitie gerekend worden, hulp en begeleiding kunnen aanbieden. Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden. Gemeenten gaan zelf over de wijze van invulling van de begeleiding. Voor Venray betekent dit een bedrag van € 4.238,- in 2024. Deze middelen zijn niet noodzakelijk en kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Rijksbijdrage sociale infrastructuur

Het Rijk stelt vanaf 2025 middelen beschikbaar aan gemeenten waarmee zij op termijn 10.000 werkplekken kunnen faciliteren, zie ook de Voorjaarsnota 2024. De werkplekken zijn bedoeld voor mensen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk of voor een tijdelijk vangnet. Gemeenten ontvangen een bedrag per plek voor vaste bedrijfskosten, zodat de infrastructuur beschikbaar is.

De middelen worden naar verwachting in de meicirculaire 2025 als apart budget toegevoegd aan de integratie-uitkering Participatie. Gemeenten ontvangen circa € 3.600 per plek.

Kunst en cultuur

Bibliotheekwerk

Per 1 januari 2026 treedt naar verwachting een wetswijziging in waarbij een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering om zich op de zorgplicht te kunnen voorbereiden. Voor Venray betekent dit een bedrag van € 131.753,- voor 2025 en 2026. Deze middelen zijn noodzakelijk voor uitvoering van de wettelijke taken.

Wmo

Overheveling middelen indexatie Wmo demografie

Met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergreijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is bij Voorjaarsnota 2024 een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 olopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. In het kader van reëel begroten is meerjarig rekening gehouden met de gevolgen van demografie/vergreijzing. Deze middelen kunnen daarom vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Geen onderdeel van de septembercirculaire 2024 maar wel vermeldenswaardig

BUIG

De BUIG, zeg maar de uitkering die we ontvangen van het rijk om de uitkeringen en de loonkostensubsidies te verstrekken, maakt geen onderdeel uit van de septembercirculaire maar vormt wel een substantieel deel van het sociaal domein. De BUIG wordt op drie momenten gedurende het jaar bijgesteld. Op 1 oktober 2024 heeft het ministerie het definitief budget BUIG voor 2024 vastgesteld.

De budgettaire gevolgen zijn als volgt:

Voorlopig 2024	Nader voorlopig 2024	Definitief 2024
€ 15.055.514	€ 14.810.922	€ 15.891.007

De definitieve BUIG is naar boven bijgesteld ten opzichte van het voorlopig budget. Ten opzichte van de raming die is afgegeven is er sprake van een stijging van € 1.080.085,-. Extrapolatie van de uitgaven van de uitkeringen laat zien dat we het aanvullend budget niet volledig nodig hebben waardoor er ongeveer € 1.000.000,- vrijvalt naar de algemene middelen